

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Eleny Kováčovej a JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: **Slovenský pozemkový fond**, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v M.**, za účasti oprávnených osôb: **1/ A. A., 2/ D. J., 3/ S.R.Z.**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu odporcu zo dňa 22.februára 2008, číslo: ObPÚ-2008/00263-DUS, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 7. novembra 2008, č.k. 22 Sp 28/2008-33, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 22 Sp 28/2008-33 zo dňa 7. novembra 2008 **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline potvrdil rozhodnutie odporcu Obvodného pozemkového úradu v M. číslo: ObPÚ-2008/00263-DUS zo dňa 22. februára 2008 (§ 250q ods. 2 OSP).

Označeným rozhodnutím odporca ako orgán príslušný podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom

v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z.z.“) rozhodol v reštitučnej veci tak, že A. A., rod. H., a D. J., rod. H., ako oprávnené osoby podľa § 2 ods. 2 písm. c/ zákona č. 503/2003 Z.z. spĺňajú podmienky na priznanie práva na náhradu za pozemky, ktoré prešli do vlastníctva štátu podľa § 3 ods. 1 písm. m) zákona č. 503/2003 Z.z., t.j. v dôsledku vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady, a to vo vzťahu k nehnuteľnosti:

– **Stav v čase vyvlastnenia podľa údajov PKN** - zapísanej vo vložke č. X. časti pkn. parc. č. X. – lúka o vyvlastnenej výmere diel X. - 861m² v podiele 1/6-iny, a zapísanej vo vložke č. X. časti pkn. parc. č. X. – lúka o vyvlastnenej výmere diel X. – 6320m² a diel č. X. – 1197m² v podiele 1/12- iny, ktorá zodpovedá:

- **Terajší stav vyvlastnenej nehnuteľnosti podľa údajov ČKN** - časti parcely ČKN č. X. (diel X.) – vodné plochy vo vyvlastnenej časti 6320m² vedená na mesto M. a časti parcely ČKN č. X. (diel X.) - trvalý trávnatý porast vyvlastnená v rozsahu 1197m² vedená na Slovenskú republiku, Slovenský pozemkový fond Bratislava a časti parcely ČKN č. X. (diel X.) vodné plochy vo vyvlastnenej časti 861m² vedená na mesto M. Zároveň rozhodol, že oprávnenej osobe za pôvodné pozemky (uvedené vyššie), ku ktorým sa nevrátilo vlastníctvo z dôvodu, že boli po prechode na štát zastavané alebo sú vo vlastníctve právnickej osoby, ktorá nie je povinnou osobou podľa tohto zákona, sa poskytne náhrada podľa § 6 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z.. Za nevrátené pozemky uvedené v rozhodnutí náhradný pozemok poskytne Slovenský pozemkový fond, nakoľko pôvodný pozemok bol súčasťou poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Finančnú náhradu za pôvodný pozemok, ku ktorému sa vlastníctvo nevracia a za ktorý nebol poskytnutý náhradný pozemok, poskytne Slovenský pozemkový fond.

Krajský súd po preskúmaní rozhodnutia a postupu správneho orgánu na základe opravného prostriedku podaného Slovenským pozemkovým fondom v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že správny orgán postupoval pri posudzovaní uplatneného reštitučného nároku v súlade so zákonom, podklady a listinné dôkazy, z ktorých vychádzal boli postačujúce na preukázanie splnenia podmienok ustanovených zákonom. Správny orgán zistil presne a úplne skutočný stav vecí, a za tým účelom si obstaral potrebné podklady pre rozhodnutie a v ňom vychádzal zo spoľahlivo zisteného stavu vecí. Uviedol, že správny orgán zistil, že duplicita vlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti bola spôsobená chybou v dedičskom konaní po poručiťovi J. H., kedy pri prejednaní dedičstva sa predmetom dedičstva stali omylom i parcely, ktoré sú predmetom reštitúcie, a ktoré boli v minulosti predmetom vyvlastnenia.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti predmetné parcely nemohli byť účinne prejednané v dedičskom konaní, keďže poručiťovi v čase smrti už (dôsledkom

právoplatného vyvlastňovacieho rozhodnutia) nepatrili, a teda ani dedičia nemohli predmetné parcely v súlade so zákonom nadobudnúť. Poukázal na to, že aj v dedičskom práve platí zásada rímskeho práva súkromného, ktorá sa uplatňuje i v našom právnom poriadku, a v zmysle ktorej nikto nemôže na iného previesť viac práv, než sám má. To znamená, že ak právny predchodca oprávnenej osoby (J. H.) nebol v čase svojej smrti vlastníkom predmetných parciel, nemohli sa ani jeho právne nástupkyne stať vlastníčkami týchto parciel na základe dedičského rozhodnutia. Totiž predmetné parcely prešli na štát ešte na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia bývalého ONV M. v roku 1967 a v čase smrti poručiteľa J. H. (zomrel dňa 04.12.1971) boli vo vlastníctve štátu.

S poukazom na ustanovenie § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam („Katastrálny zákon“) dospel k záveru, že v tomto reštitučnom konaní sa preukázalo, že navrhovateľ nemôže účinne v súlade so zákonom považovať oprávnené osoby za duplicitné vlastníčky pôvodných vyvlastnených parciel v kat. úz. D. Pokiaľ túto zjavnú chybu neodstráni sama správa katastra, nič nebráni navrhovateľovi napraviť toto pochybenie podaním jednoduchej negatívnej žaloby na všeobecnom súde.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti krajský súd konštatoval, že neexistovala zákonná prekážka, ktorá by bránila správneho orgánu o predmetnej parcele rozhodnúť a priznať za ňu náhradu, keďže neposkytnutie vyvlastňovacej náhrady bolo v tomto konaní preukázané, a túto skutočnosť nerozporoval ani navrhovateľ, a taktiež predmetnú parcelu nemožno vydať.

O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 250k ods. 1 OSP. Navrhovateľ bol v konaní neúspešný a odporca ani účastníci konania si trovy konania neuplatnili, preto im súd náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku súdu prvého stupňa podal navrhovateľ – Slovenský pozemkový fond odvolanie v zákonnej lehote a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodil tým, že oprávnené osoby A. A. a D. J. nemajú právo na priznanie náhrady za pôvodné pozemky, ktoré sú uvedené v rozhodnutí číslo: ObPÚ – 2008/00263-DUS zo dňa 22. februára 2008, a ktoré sú predmetom sporu z dôvodu duplicitného vlastníctva, keďže v čase rozhodnutia správneho orgánu bolo vedené vlastníctvo oprávnených osôb v katastri nehnuteľností na LV č. X, k.ú. D. Mal za to, že v danom prípade bolo povinnosťou správneho orgánu konanie prerušiť až do zosúladenia skutočného stavu so stavom právnym. Poukázal na to, že pri rokovaniach na Správe katastri v M., Obvodným pozemkovým úradom v M., ako i za účasti

reštituentov je zrejmé, že k zápisu oprávnenej osoby do katastra nehnuteľností ako spoluvlastníka pôvodnej parcely pkn. č. E X., vedenej v k.ú. D. došlo chybou Správy katastra M., ktorá vydala nesprávny podklad pre dedičské konanie. Na základe uvedeného reštituenti podedili podiel, stali sa riadnymi vlastníkmi a súčasne žiadajú o reštitúciu. V tomto konaní je nesporné, že sa jedná o duplicitné vlastníctvo, a preto trval na dôvodoch, ktoré boli uvedené v odvolaní (opravnom prostriedku). Poukázal na to, že krajský súd v obdobných prípadoch zrušil veci a vrátil ich späť na ďalšie konanie, preto rozhodnutie súdu by malo byť totožné, lebo sa jedná o podobné prípady.

Oprávnené osoby A. A. a D. J. k podanému odvolaniu zo strany navrhovateľa – Slovenského pozemkového fondu uviedli, že súhlasia s rozhodnutím vo veci vydaného odporcom, finančnou náhradou alebo náhradou iného pozemku. Poukázali na skutočnosť, že za vzniknuté chyby z minulosti pri uplatňovaní si vlastníckych práv nenesú žiadnu vinu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 a § 214 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP s tým, že deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk, a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 27. januára 2010 (§ 156 ods.1 a 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Predmetom preskúmacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie obvodného pozemkového úradu o reštitučnom nároku podľa zákona č. 503/2003 Z.z.

Zákon č. 503/2003 Z.z. upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu. Aj cieľom tohto zákona je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku.

Zákonodarca v záujme zabezpečenia princípu legality v ustanoveniach § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. zakotvil rozhodovaciu právomoc správneho orgánu – pozemkového úradu pri rozhodovaní o navrátení vlastníctva k pozemku alebo o priznaní práva na náhradu za pozemok. Správne konanie pred pozemkovým úradom

sa začína doručením návrhu oprávnenej osoby podľa § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z.. Podľa § 5 ods. 3 zákona sa na konanie podľa odseku 2 vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

To znamená, že povinnosťou pozemkového úradu pri rozhodovaní podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. je postupovať podľa jednotlivých ustanovení zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“), a pri ich aplikácii vychádzať zo základných zásad správneho konania (§ 3 Správneho poriadku). Správny orgán je viazaný zásadou zákonnosti (§ 3 ods. 1 Správneho poriadku), v intenciách ktorej je povinný v konaní a pri rozhodovaní zachovať procesné predpisy ako aj predpisy hmotnoprávne. Musí postupovať v konaní tak, aby zabezpečoval ochranu práv osôb a súčasne vyžadoval plnenie ich povinností v nadväznosti na ochranu záujmov štátu a spoločnosti. Ide o presadzovanie cieľov hmotnoprávnej úpravy v konkrétnej veci.

Podľa § 40 ods. 1 správneho poriadku, ak sa v konaní vyskytne otázka, o ktorej už právoplatne rozhodol príslušný orgán, je správny orgán takým rozhodnutím viazaný; inak si správny orgán môže o takejto otázke urobiť úsudok alebo dá príslušnému orgánu podnet na začatie konania.

Správny orgán si nemôže ako o predbežnej otázke urobiť úsudok o tom, či a kto spáchal trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt, alebo o osobnom stave fyzickej osoby, alebo o existencii právnickej osoby, ak patrí o tom rozhodovať súdu (§ 40 ods. 2 správneho poriadku).

Citované zákonné ustanovenie správneho poriadku v rámci zisťovania podkladov pre rozhodnutie upravuje tzv. predbežnú (prejudiciálnu) otázku. Rozumie sa ňou taká otázka, od posúdenia ktorej závisí rozhodnutie vo veci, ktoré je predmetom správneho konania. Na jej vecné rozhodnutie však nie je príslušný správny orgán, pred ktorým prebieha dané správne konanie, ale iný správny orgán, prípadne súd. Ide teda o otázku, ktorá môže byť predmetom samostatného konania.

Ak príslušný orgán o takejto otázke ešte nerozhodol, správny orgán môže konanie prerušiť (§ 29 ods. 1 správneho poriadku) a dá podnet tomuto orgánu na začatie konania. Ak dal správny orgán podnet na konanie o predbežnej otázke inému orgánu, musí vyčkať na rozhodnutie o predbežnej otázke. Po právoplatnosti rozhodnutia o predbežnej otázke správny orgán pokračuje v konaní (§ 29 ods. 4 správneho poriadku). Tento variant prichádza do úvahy v prípade, ak príslušné konanie možno začať bez návrhu účastníka konania. Ak konanie možno začať len na návrh účastníka, správny orgán ho vyzve, aby taký návrh podal. Ak tak účastník

v určenej lehote neurobí, správny orgán si môže urobiť úsudok o predbežnej otázke sám. Správny orgán si urobí úsudok o predbežnej otázke sám tiež vtedy, ak to bude vyžadovať plynulosť a rýchlosť konania.

Podľa súdnej judikatúry platí zásada, že správny orgán, ktorý vo veci koná, je nielen oprávnený, ale i povinný zaoberať sa predbežnými otázkami, ak sa v konaní vyskytnú (pozri napr. Boh. A 3270/24).

Ak si správny orgán urobí úsudok o veci sám, týka sa to len tohto jedného konkrétneho prípadu. Takýto postup nevyklučuje, že vecne príslušný správny orgán alebo súd vec neskôr posúdi vo vlastnej kompetencii, prípadne aj s iným právnym záverom. Z toho dôvodu posúdenie predbežnej otázky správnym orgánom nemôže byť súčasťou výroku rozhodnutia a musí byť uvedené v odôvodnení rozhodnutia. Vo výroku sa premietne iba v spôsobe rozhodnutia vo veci samej. Ak by príslušný správny orgán alebo súd o predbežnej otázke rozhodol inak, táto skutočnosť je dôvodom na obnovu konania (§ 62 ods. 1 písm. b/ správneho poriadku) alebo na zmenu, prípadne zrušenie rozhodnutia na základe preskúmania rozhodnutia v mimo odvolacom konaní.

Odporca podľa zhora uvedených zákonných ustanovení a zásad postupoval, keď po zistení „duplicitného vlastníctva“ vyzval účastníkov konania, aby tento nezákonný stav medzi sebou vyporiadali buď dohodou o urovnaní podľa § 585 Občianskeho zákonníka alebo podaním určovacej žaloby na súd podľa § 80 písm. c) OSP (výzva č. 2006/00521-9-Du z 2. júna 2006) a konanie prerušil na dobu 60 dní odo dňa doručenia výzvy (rozhodnutie č. ObPÚ- 2006/00521-10-Du zo dňa 2. júna 2006). Táto lehota bola predĺžená do 31. decembra 2007. Listom č. 646/06/RO-12 zo dňa 13. júna 2006 navrhol SPF oprávneným osobám dohodu o urovnaní. Do 31. decembra 2007 účastníci konania k dohode nedospeli a ani nebola podaná určovacia žaloba na súd.

Z vykonaného dokazovania, zo zhodných tvrdení navrhovateľa a odporcu ako aj vyjadrenia Správy katastra M. zo dňa 17. marca 2008 bolo preukázané, že na správe katastra nehnuteľností k.ú. D. v registri CKN parcel je vedené „duplicitné vlastníctvo“ účastníkov v 1. až 3. rade na základe osvedčenia o dedičstve D 1632/92 po nebohom J. H.

Tieto skutočnosti v konaní nespochybňoval ani správny orgán, avšak tvrdil, že bol kompetentný vo veci rozhodnúť, nakoľko k uvedenému zápisu v katastri nehnuteľností došlo chybou správy katastra, ktorá pre dedičské konanie č. D 1632/92 vydala nesprávne podklady o výmere parcel, do výmery ktorých omylom zahrnula

aj tú časť výmery, ktorá bola v rozhodnom období odňatá pôvodnému vlastníkovi a prešla na štát.

I keď v Správe katastra M. je v registri „E“ vedená parcela s výmerou uvedenou v pozemkovej knihe, teda aj vo výmere, ktorá bola vyvlastňovacím rozhodnutím odňatá pôvodnému vlastníkovi, po prerušení konania odporcom rozhodnutím vydaným podľa § 29 ods. 1 správneho poriadku a po tom, čo účastníci v 1., 2. a 3. rade zostali v riešení predbežnej otázky nečinní, podľa názoru odvolacieho súdu bol odporca o reštitučnom nároku kompetentný rozhodnúť (nejde o prípady podľa § 40 ods. 2 správneho poriadku).

Skutočnosť, že správa katastra vydala nesprávne podklady pre dedičské konanie ani podľa názoru odvolacieho súdu nemôže ísť na ťarchu účastníkov v 1. a 2. rade ako oprávnených osôb, keď v registri „E“ sa vedú údaje o parcelách evidovaných na mape určeného operátu, ktoré sú v katastrálnej mape zlúčené do väčších celkov alebo rozdelené do viacerých parciel; sú k nim síce založené právne vzťahy, ale ich hranice v teréne nie sú zreteľné (§ 13 ods. 1 vyhlášky č. 73/1996 Z.z. Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, ktorou sa vykonáva zákon Národnej rady Slovenskej republiky o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam /katastrálny zákon/ v znení neskorších predpisov). Okrem toho, zistené „duplicitné vlastníctvo“ sa dotýka iba účastníkov konania a nie tretích osôb.

Nemožno tiež opomenúť, že práva k nehnuteľnostiam na základe osvedčenia o dedičstve sa do katastra nehnuteľností zapisujú záznamom. Vykonanie zápisu záznamom podľa § 34 a nasl. katastrálneho zákona má v katastri evidenčný charakter, ktorý súčasne nemá vplyv na vznik, zmenu ani zánik práva k nehnuteľnosti (§ 5 ods. 2 katastrálneho zákona).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd v súlade s názorom súdu prvého stupňa dospel k záveru, že neexistovala zákonná prekážka, ktorá by bránila správne orgánu o predmetných parcelách rozhodnúť. Správne konanie z dôvodu vyriešenia predbežnej otázky ohľadom „duplicitného vlastníctva“ už raz prerušené bolo a niet žiadneho zákonného dôvodu ho prerušovať za tým istým účelom znova. Takto potom ani na strane navrhovateľa nie je daná nijaká prekážka pre poskytnutie náhradných pozemkov, nakoľko výmera vyvlastnených pozemkov a tým aj výmera náhradných pozemkov nebola v konaní sporná.

Odvolací súd sa preto s právnym názorom uvedeným v rozsudku krajského súdu stotožnil a postupujúc podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1, 2 OSP rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd tak, že v odvolacom konaní neúspešnému navrhovateľovi, úspešnému odporcovi a účastníkom v 1. až 3. rade ich náhradu nepriznal (§ 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP, § 224 ods. 1 OSP a § 246c ods. 1 veta prvá OSP), nakoľko si odporca a účastníci konania ich náhradu neuplatnili (§ 151 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), a ani im v odvolacom konaní trovy nevznikli.

P o u ě e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 27. januára 2010

JUDr. Jana Henčeková, PhD., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová